

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Orationibus lacvlatoriis Libri IV. Ascetici, Seu ad exercitationem spectantes

Balinghem, Antoine de

Antverpiae, 1618

Cap. X. Epilogus ad Ecclesiasticos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51085](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51085)

bonitas impertiat precibus qualibus qualibus, pro virili contendere non desistam, quò & tuæ salutem consulam (quam christiana sanè charitas à me alienam esse non patitur) & per me immeritum licet, aliqua diuinæ gloriæ accessio fiat præstante Domino nostro Iesu Christo, cui cum Patre & Spiritu Sancto sit ab omni creatura benedictio, & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, virtus & fortitudo in sæcula sæculorum. Amen.

Apoc. 7.
12.

CAPVT X.

Epilogus ad Ecclesiasticos.

MINVS vt spero equidem mihi negotij atque operæ in orationis persuadendo studio tecum erit quisquis es sacris initiatus, Sanctuarioque curando depuratus, cuiusq; cum tribu Leuitica portio est Deus, & Dominus pars hæreditatis tuæ. Atque vt hæc ipsa horumque similia facilius animo complectare, frequentiusque menti recurrant, ea tibi paulò fufius ex Sanctorum Patrum sensu scriptisque censui proponenda. Ac primùm quidem quàm deceret precationi insistere clericos luculenter ostendit Beatus Syluester Pontifex, tui Sabbati & Dominicæ dumtaxat diei nomine retento,

In eius
vita.

reli-

reliquos hebdomadae dies feriarum nomine distinctos, ut iam ante etiam in Ecclesia vocari cepti erant, appellari placuit, quod significaretur quotidie clericos abiectione ceterarum rerum curam, vni Deo prorsus vacare debere. Sanctus vero Gregorius epistola quadam de Sacerdotibus, & potissime Antistitibus haec habet. Quid Antistes ad Dominum, nisi pro delictis populi intercessor eligitur? Quam itaque fiduciam ad Deum pro peccatis alienis intercessor venio, apud quem de propriis securus non sum? Alludit Gregorius ad illud Apostoli. Omnis namque Pontifex ex hominibus assumptus, Heb. 5. 1 pro hominibus constituitur in iis quae sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. Diuus Bernardus Sacerdotem oratione tamquam veste exornat. Vestis (inquit) quam sacerdos uti debet triplex est, exterioris operis grossitudo, quo induitur Aaron coram populo: spiritualis sanctimoniam habitudo, quam apud se Rebecca abscondit, & eam utitur Aaron in tabernaculo: contemplatiuae dulcedinis pulchritudo, quae inconfutilis est, & eam utitur Iesus.

Epist. 24

In sententia.

Ibidem.

Idem quadrifariam diuidit officium sacerdotale: viam (inquit) carnis hostiam immolare quod Leuiticum est; virtutum charismata Deo offerre, quod est incendere

aro-

aromata & filiorum Aaron est: cum feruore martyrij cælum intrare, quod est introire cum sanguine sanctorum Sanctorum, gratiæ & precum vota cælo transfundere, quod est panem & vinum Deo offerre. Hæc Bernardus, quæ eadem alibi sapissimè inculcat.

Verùm in re adeò perspicuâ, pluribus supersedebo testimonijs. Illud tantùm afferam: sacrorum auctoritate Canonum, quò sacerdotibus plus esset otij, Deo crebrius supplicandi sancitum esse, ne se sæcularium negotiorum procuratione tractationeque implicent. Imprimis autem omnis eis negotiatio seu mercatura, quæ est de rebus sæcularibus viliùs & cariùs distrahendis interdicatur. Atque Alexander quidè tertius maiorum suorum insistens vestigijs, sub interminatione anathematis prohibuit ne clerici causa lucri negotientur: Ab Apostolis verò ita statutum est. Episcopus aut sacerdos, aut diaconus, nequaquam sæculi curas assumat, sin aliter, deiciantur. Atque ob hæc eandem orationis causam, clericis vetita est possessio- num, agrorumue conductio, administratio procuratioque negotiorum sæcularium. Ita quidem concilium Cartaginense primum, & tertium, cui subscribit Nicasius Episcopus Culusitanus, atque illud ipsum citat. Placuit (inquit) quoque concilio Carthaginensi ut Episcopi, presbyteri & diaconi vel quicum- que

Trid.
sess. 22.
de re-
form. 1.
c. 1.

c. canon
14. qua-
stione 4.
c. secun-
dum ne
clerici
vel mo-
nachi.
can. 7.
Apost.

Aktione
6. & 15.

c. per-
uenit. 21.
quæst. 3.
& c. pla-

que clerici non sint conductores aut procuratores. cuit 21.
quæst. 3.

Ad hæc clerici ordinariè neque curatores neque tutores esse possunt: quod cõtra cum factum esset à quodam Victore, qui Faustinum presbyterum tutorem testamento suo nominauerat, grauitè commotus est cum suis collegis sanctus Cyprianus totius Africæ Epist. 9.
lib. 1. primas, vt patet ex vnus è suis epistolis fragmento. Cùm iam pridem (inquit) in concilio Episcoporum statutum sit, ne quis de clericis & Dei ministris tutorem vel curatorem testamento suo constituat, cùm singuli diuino sacerdotio honorati, & cuncti in clericali ministerio constituti non nisi altari & sacrificiis deseruire, & precibus atque orationibus vacare debeant. 2. Tim. 2 Scriptum est enim: Nemo militans Deo implicat se molestijs secularibus, vt possit placere ei cui se probauit. Quod cùm de omnibus dictum sit, quanto magis molestijs & laqueis sæcularibus obligari non debent qui diuinis rebus & spiritualibus occupati, & ab Ecclesia recedere, & ad terrenos & sæculares actus vacare non possunt?

Atque vt omnibus magis constet quanti id fecerint maiores nostri, quaque plecteretur pœnâ qui contrà fecisset, clericumque ab orandi studio ad humana negotia auocasset, operæ pretium est audire, quid

SIO DE ORAT. IACVLATOR.

quid de ea ipsa re idem Sanctus Cyprianus. Quod inquit (Sacerdotum nempe officium) Episcopi antecessores nostri religiosè considerantes & salubriter prouidentes, censuerunt ne quis fratrum excedens, ad tutelam vel curam, clericum nominaret, ac si quis hoc fecisset non offerretur pro eo, nec sacrificium pro dormitione eius celebraretur. Neque enim ad altare Dei meretur nominari in Sacerdotum prece, qui ab altari Sacerdotes & ministros suos Leuitas auocare voluit. Et ideo cum Victor contra formam nuper in concilio à Sacerdotibus datam, Faustinum presbyterum ausus sit actorem constituere, non est quod pro dormitione eius apud vos fiat oblatio, aut deprecatio aliqua nomine eius in ecclesia frequentetur. Hactenus Cyprianus.

C. de episc. & clericis.

Neque verò id sacris modò Canonibus cautum est, sed legibus etiam ciuilibus, constitutionibusque Imperatorum, Martiani, Leonis, & Iustiniani, quæ ex ipsismet petat licet cui lubebit.

c. r. ne clerici vel monachi.

Clericis denique cum varias ob causas, tum ob hanc maximè, qua de modò agimus, interdicta est venatio, seu canes & aues (vt habet canon) sequi ad venandum. Nicolaus quidem Papa (vt est apud Iuonem) Aluino Archiepiscopo litteris ad eum datis grauissimè præcipit vt coacto Episcoporum sibi

Part. 5. decreti.

sibi subditorum concilio, quemdam Lanfredum item Episcopum, at adolescentem, venationi deditū: salutaribus monitis (verba sunt Pontificis) conueniat, atque illi auctoritate Episcopali præcipiat, quatenus ab omnium bestiarum & volucrum venatione penitus alienus existat. Nam vt dixit Beatus Hieronymus. Venatorem numquam legimus Sanctum: Quod si parere contempserit, à vestro collegio excommunicatus abscedat. Quod si in hoc contumax adhuc apparuerit, à ministerio cessare debet. Hæc Pontifex.

In psal.
90.

Ex quibus omnibus efficitur magnam sanè sacerdotali statui inesse orandi obligationem; vehementerque lugendos eos Sacerdotes, qui quidem sui obliti aliudque agentes, tum grauem fœdamque dignitati suæ inurunt maculam; tum quibus eos præluere vitæ exemplo oportuit, illis ipsis orationis neglectu, humanarumque rerum tractatione tenebras offundant.

Sed præstat Beatum Gregorium amare hanc ipsam Sacerdotum siue incuriam, siue impietatem deploratam audire. Ecce (quod tamen inquit sine dolore dicere non possumus) ex oblatione fidelium viuimus, sed numquid pro animabus fidelium laboramus? Illa in stipendium nostrum sumimus, quæ pro redimendis peccatis suis fideles obtulerunt,

Hom.
17. in
Euan-
gelia.

tulerunt, nec tamen contra peccata eadem, vel orationis studio vel prædicationis ut dignum est, infudamus. Dei causam relinquimus, ad terrena negotia vacamus, locum sanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur. Impletum est in nobis profectò

Osee 4.

quod scriptum est. Et erit sicut populus lic sacerdos. Sacerdos enim non distat à populo, quando nullo merito vitæ suæ vulgi transcendit actionem. Hæc Gregorius.

Et quia tantæ sacerdotum incuriæ parem penes se quidem non inuenit luctum: Imploremus (inquit) Hieremiæ lacrymas, consideret mortem nostram & deplorans dicat. Quomodo obscuratum est aurum, muratus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum. Nos lapides sanctuarii sumus qui apparere semper debemus in secreto Dei, quos nunquã necesse est foris conspici, id est in extraneis actionibus videri. Sed dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearũ, quia hi qui per vitam probam & orationem semper intus esse debuerant, per vitam foris vacant. Ecce iam penè nulla est seculi actio: quam non sacerdotes administrent.

Hæc & alia longè pulcherrima Gregorius: quibus quidem quanta sit cum sacerdotibus omnibus vis status sui, tum iis maxime qui ceteris præsumt, orandi imposita necessitas

cessitas luce clarius esse existimo. Verum non ob status tantum sui naturam conditionemque idcirco eis orationis studium colendum est: sed ob alias etiam, easque gravissimas causas. Principio enim non sunt ipsi quidem immunes à dæmonum tentationibus: atque fortè eo magis etiam iis ipsis expositi, quòd pluris faciat dæmon vel unicum ad signa sua adiungere Sacerdotem, quàm sæculares decem. At qui oratio ut præclare Sanctus Isidorus dæmonum omnem vitiorumque impugnationem extinguit. Ad hæc multa etiam in vitam Sacerdotum incurrunt mala, omnibus autem malis (eodè auctore) prævalet oratio. Quid commemorem quàm sapè animo fluctuent cõsilij inopiã, cum in rebus dubiis quàm potissimum amplectantur partem, non satis perspiciunt? Verum unicum (ut rectè Bernardus) in dubiis remedium seu refugium est oratio & frequens gemitus ad Deum, & ut quid quando & qualiter, facere nos velit Deus assidue nobis monstrare dignetur.

Lib. 3.
scat.

In c. 4. 7.

Serm.
57. in
Cant.

Ac quemadmodum minora sydera lumen omne suum, quo tum in se ipsa, tum nobis colluceant, mutuantur à sole, à quo ita pendent ut ipso extincto, pariter ipsa extinguantur. Sic & nobis vsuvenit quibus à nobis ipsis quidè nihil nisi tenebræ, caligo, ignoratio, inscitia, si quid verò luminis, intel-

Kk ligen-

2. parte
pastor.
c.5.

ligentiæ, prudentiæ insit, id omne in nobis à Deo vero sole, cuius lumine orâtes collustramur, oriri necesse est. Atque ob hanc causam (inquit Gregorius) Moyse in rebus dubiis semper ad tabernaculû recurrit, corâ testamenti arca Dominum consulit, exemplum procul dubio rectoribus (id est sacerdotibus quibus animarum est commissum regimen) ut cum foris ambigunt quod disponunt, ad mentem semper quasi ad tabernacula redeant, & velut coram testamenti arca Dominum consulant, si de his quibus dubitant apud semetipsos intus sacri eloquii paginas requirant. Haecenus ille.

Cuius quidem consilio obsecuti sanctissimi quique Antistites, Martinus Turonensis, Hugo Lincolnensis, Laurentius Dublinensis, Vuostanus Vuigorniensis, Zenobius Florentinus: atque religiosorum ordinum moderatores, Benedictus, Bernardus, Dominicus, Franciscus, Ignatius, aliique permulti, si quid iis dubitationis occurrisset, illicò ad orandum tanquam ad oraculum, ut verè est, se conferebant: Quod idem à priuaris etiam factitatum accepimus. De sancta enim Catharina Virgine & vidua hæc Surius. Cum quædam magna domina consilii causâ ad eam venisset, quòd filia eius viro orbata gravissimè infestaretur à dæmone, illa vicem illaram valde dolens, & tacitè secum legens
semel

22. Martij. c.16.

semel salutationem Angelicam (vt semper erat solita cūm de rebus spiritualibus consuleretur) saluberrimum eis consilium impertijt.

Denique tot sunt tamque eximii orationis fructus & effecta, vt parum sui amans, vehemēterque bono suo inuidere is videatur, qui ab iis inopem atque destitutam vitam suam patiatur. Oratio namque Deum nobis placatū efficit. Moyses (ait sacer rex-
Exodi 32.

mus. Oratio commissorum veniam exorat. Omne debitum dimisi tibi, quoniā rogasti me. Tentationis impetū sedat. Orauit Moyses, & absorptus est ignis, ira quidem interpretatur Bonauentura. Vitia fugat. Disperge illos in virtute tua, & depone illos protector meus Domine. In periculo positos liberat:
Matt. 18. Numer. 11.

Inuoca me in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Oratio difficultates complanat. Vociferante populo, muri Iericho corruerūt. Confert dei familiaritatem. Prope est dominus omnibus inuocātibus eum.
De profectu religio. lib. 2. Ps. 58. 12. Psal. 49. Iosue 6. Ps. 144.

Clamabis, & dicet: Ecce adsum. Spiritus sancti dona impetrat. Repleti sunt omnes Spiritu sancto. Pater dabit spiritum bonum petentibus se, donum item sapientię. Si quis vestrum indiget sapientiā, postulet à Deo, & dabitur ei. Et prædicandi facultatē. Orantes pro me vt detur mihi sermo in apertione
Isaiæ 58. Act. 2. Iacob 1. 5. Ephes. 6.

or

oris mei. Nec non reuelationem secretorum. Clama ad me, & annuntiabo tibi grandia & firma. Tum potestatem quælibet parandi miracula. Elias namque orauit ut non plueret, rursusque ut plueret, & voti factus est compos. Deinde temporalia confert subsidia. Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das escam illorum in tempore opportuno. Nec minus valet ad aduersa quælibet auertenda. Fames si oborta fuerit in terra, aut pestilentia, aut corruptus aer, aut ærugo, aut locusta, vel rubigo, & omnisque plaga & vniuersa infirmitas, & expanderet quis manus suas in domo hæc: Tu exaudies in cælo in loco habitationis tuæ. Tandem ut verbo absoluam, ad nihil non valet oratio, nihilque tam est arduum, tamque humanis viribus impar, quin id assiduitate & frequentia adipiscatur.

3. Reg.
8. 37.

Fallere nequit is cuius hæc est magna vox, cohortatioque. Petite & accipietis, querite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis: Quam quidem cohortationem, ne hæsitaremus, animoque fluctuaremus incerti de rei euentu, hoc etiam certissimo promisso à se firmatam ita conclusit. Omnis enim qui petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur. Atque hi quidem principes sunt orationis fructus, quos & si-

bi

bi imprimis colligere, tum verò aliis Sacerdotis officij esse, nemo non videt: cum vniuersæ Christi Reipublicæ, id est ecclesiæ nomine fungatur legatione ad Deum, sitque inter eum & multitudinem medius interiectus, tum vt ab illo quælibet referat bona, tum vt ab sibi creditorum cernicibus impendentia auertat mala: neque sibi tantum priuatæque vtilitati sacris sit initiat, Sacraque obeat ministeria, sed bonam eorum partem, atque adeò multò maximam sibi Christi corpus iure suo vendicet.

Et quoniam plerique omnes concionandi ad populum sacro munere funguntur, quo quidem vt nullum difficilius est, ita nullum diuinius, si modò benè obeatur: eam ob causam iis imprimis in orationis studium incumbendum. Omnino eos oportet meminisse quis hac in re fuerit Sanctorum Apostolorum (qui quidem orbis magistri à Deo erant constituti) & sensus & verò vsus. Nos verò (inquiunt) orationi & ministerio Act. 6. verbi instantes erimus. Ac meritò sanè prædicationem oratio antecedit, illam enim ab hac vires sumere decet, animumque ac Spiritum quem aliis impertiat haurire, sine qua etiam sit imbecilla, inops, sterilis & infœcunda, nec eum cuius gratiâ vsurpatur fructum finemque consequatur.

SIG DE ORAT. IACVLATOR.

lib. 4. de doctrina
Christiana.
c. 15.

Meminerint item quid sacerdoti præscribat Augustinus, qui ad mortales Deo suo conciliandos vocatus est. Munus suum (inquit) ut præster, magis pietate orationum opus est, quam oratoris facultate, ut orando pro se & pro illis quos est allocuturus, sit orator antequam dictator. Meminerit tandem omni id sibi ratione præstandum, ut quæ tria sponsæ tribuuntur seu honoris, seu amoris epitheta, ea sibi etiam quadrent. Amicæ scilicet, columbæ, & formosæ. De quo est illud præclarum apud Bernardum. Amica mea, columba mea, formosa mea. Habes (inquit) tria hæc, prædicationem, orationem, contemplationem in tribus designata vocabulis. Etenim meritò amica dicitur quæ sponsi lucra studiosè ac fideliter prædicando, consulendo, ministrando conquirat: meritò columba quæ nihilominus pro suis delictis in oratione gemens & supplicans diuinam sibi non cessat conciliare misericordiam: meritò quoque formosa, quæ cælesti desiderio fulgens, supernæ contemplationis decore se induit. Qui autem huiusmodi est, placens Deo, cautus sibi, utilis suis erit. Ac ne cui esset dubium quod de his tribus, cæteris præstaret tum dignitate, tum fructu. Nunc manent (inquit) tria hæc, verbū, exemplum, oratio, maior autem horum est oratio, ea namque operi

Serm. 57
in Cant.

Epist.
201.

operi & voci gratiam & efficaciam promeretur.

Considerent iterum atque iterum Christi Saluatoris exemplum, qui vt rectè Gregorius per diem miracula hominibus exhibebat, & ad orationis studium in nocte pernoctabat, vt perfectis prædicatoribus innumeret, quatenus nec actiuam vitam amore contemplationis deserant, nec contemplationis gaudia operationis nimietate penitus contemnunt, sed quieti contemplantes forbeant, quod occupati erga proximos loquentes refundant. Et instar Pauli orando discant, quæ alijs tradant, qui quidem (vt D. Maximo videtur) vltra humana raptus in tertium cælum, secreta cælestia cognouit, vt Ecclesiarum futurus doctor inter Angelos disceret quod inter homines prædicaret.

lib. 6.
moral.
c. 17.

Hom. 1.
de sanctis
Petro &
Paulo.

Neque verò miretur quispiam ita enixè orandi studium sacerdoti concionatori commendatum à sanctis Patribus: quomodo enim nisi eius adminiculo quæ diuino huic & planè Angelico muneri necessariae sunt virtutes consequatur? humilitatem, inquam, charitatem tum Dei tum proximi, mansuetudinem, patientiam, paupertatem, simplicitatem, pietatē, deuotionis sensum, incensum animarum zelum, vniuersæ denique Christianæ perfectionis plenitudinem? Nonne temerarius sit is qui speret se

Kk 4 nisi

nisi diuinâ ope adiutum atque gratiâ, tasi-
tæ rei quæque tot tantarumque ornatum
virtutum requirat parem futurum? At quo-
modo sibi Deum conciliabit nisi assiduâ
oratione cum eo ipso vnde bonum omne
profluit sit coniunctissimus? Ut omittam
hoc muneris varias easque graues secum
trahere molestias ac difficultates, quas qui
sine orationis adiumento se superare posse
confidat, perinde faciat atque is qui cum
nauigio careat, aufit se tamen alto com-
mittere.

1. Cor. 9
26.

Denique vt eius constet operæ laborif-
que fructus, neque sit velut æsonans, aut
cymbalum tinniens, neque sic currat quasi
in incertum, sic pugnet quasi aërem verbe-
rans, omnino ei frequens adhibenda est
oratio, tum vt is qui linguas infantium facit
disertas, os ipsi aperiat, tum vt auditorum
animos veluti terram ita præparet, subigat,
atque molliat, vt diuini verbi semente ex-

Marci 4.
28.

ceptâ, sinuque confortâ, fructificet ea pri-
mum herbam, tum spicam, tum plenum
frumentum in spica, vt & ipse sit vnus de iis
qui venientes veniunt cum exultatione
portantes manipulos suos: & qui cum gau-
dio metunt, mellemque colligunt, condunt-
que in vitam æternam. Sed longiorem, hu-
iusce rei momentum requirit tractationem
quàm patiatur hic locus.

Ioannis
4. 36.

Verum

Verum quoniam Sacerdotibus, iis maxime qui animis curandis presunt, vix suppetit orium longioribus orationibus, idque ob varia, eaque multiplicia negotia, quae iis alia ex aliis oriuntur, equidem iis auctor essem ut certum temporis spatium in singulos dies, idque primam luce tribuerent commentationi rerum caelestium, potissimum vitae Christi, eorumque quae inter mortales degentium perfecit, tum perpeffus est: Difficile sane dictu est, quantum ea res habeat virium ad eas parandas virtutes, quae animorum praefecto imprimis sunt vsui futurae, neminique nisi experto id eloqui licet, atque ei vix quidem certe.

Ad haec toto reliquo die, imitatione Abrahamae, ambulet & ipse coram Deo, ut sit perfectus, iisque rebus quas in manibus habet, iaculatorias inserat preces, id est siue studiis sit intentus, siue etiam cum aliquo sermonem conferat, inter ambulandum, inter edendum sub ipsum cibum & potionem, omni denique occasione meminerit sese Deo sistere, eique pio quopiam mentis affectu alias doloris peccatorum, alias fidei, spei, dilectionis, modo gratitudinis, modo zeli pereuntium animarum, incensum, commotumque animum exhibere. Ita Christi Domini seruato iussu seu consilio, de continua & numquam interrupta

ptâ oratione quantum quidem patitur mortalitas paruerit.

Tertiò dum canonicarum precatio-
num pensum persoluit; quantam potest
maximam adhibeat attentionem: & quia
intellectu admodum sunt difficiles; sitque
ea sacra Scripturæ pars, quæ ex Psalmis con-
ficitur, omnium maximè à communi re-
mota intelligentia, idcirco ne deuotionis
feruor in tepescat, seseque remittat, quòd
sensum eorum quæ legit non assequatur, ia-
culatorias ijs orationes immisceat: parùm
enim refert vtrum ex rebus quas tractat, &
in quibus tum versatur, an verò ex alienis
atque absentibus in Deum feratur eius
mens. Denique tum concionem apparatus,
tum eius habendæ appetentè horâ, ia-
culatorias vsurpabit, nec non in ipsomet
concionis cursu, maximè si vel se memo-
riâ labi, vel spiritu frigescere, vel vana
gloriolæ titillatione, vt fit, demulceri, cæ-
cæque quadam philantiâ tangi senserit.

Et quoniam exteriores occupationes si
nimia sunt, debitoque careant modo, ad-
modum orationi aduersantur, vtpote quæ
(vt omittam cætera) bonam dici partem se-
bi vendicent, omnino Sacerdoti curandum
est, vt in iis modum teneat, itaque otium
suum dispertiat, vt illius parte actioni tri-
buta, reliquum det orationi. Quod qui-
dem

dem monitū multo malim Sancti Bernardi
grauissimis verbis quā meis exprimere.

Si quod viuīs (inquit) & sapiēs, totum
das actioni, considerationi nihil: laudo, te,
in hoc nō laudo. Puto quod & nemo qui à
Salomone audierit, qui minoratur actu, per-
cipiet sapientiam. Atque si totus vis esse om-
nium per actionem, instar illius qui dicit.
Omnibus omnia factus sum: Esto & tuus,
nam & tu homo es. In sinu tuo in quo om-
nes recipis, te ipsum etiam collige. Omnes
habent te, esto & tu ex habentibus vnus.
Vt quid solus fraudaris munere tuo? Quid
prodest si vniuersos lucreris, te ipsum per-
das? Vsq̄ quo spiritus vadens (per actio-
nem) & non rediens (per contemplatio-
nem) sapientibus & insipientibus debitor
es, & soli negas te tibi? Hæc & alia grauis-
simè iuxta ac appositissimè ad persuadendum
Bernardus.

De con-
sidera-
tione ad
Euge-
nium.

Atque vt eò vnde initium duxit sese re-
ferat oratio, si se Sacerdos Sacrorum pro-
curatorem augustissimiq̄ sacrificij mini-
strum, si se Deo multitudini oratione con-
ciliando positum, si se obicem iræ diuinæ,
murūq̄que domus Dei constitutum esse
meminerit, numquam committer profectò,
vt ei tempus vllum ab oratione sit vacuum,
multum orabit imitatione Hieremiæ pro ^{2. Mach.}
populo & vniuersa sancta ciuitate ne tot ^{15. 14.}
Deo

Deo iudice sit reus animarum quarum saluti orationum suarum ope aut consulere neglexit, aut noluit. Demum si se ab ipso Christo terræ salem, quo cibi id est homines qui tamquam Dei cibus sunt, condiantur, nuncupatum recordatus sit, orationem intermitteret numquam, dum enim ut præclare Gregorius, ab eius vsu cessat, sal infatuatur, ita condiri non valet cibus Dei, atque idcirco ab auctore non sumitur, nec in eius corpus traicitur, ut in æternæ Ecclesiæ augmentum tendat, quia exigente Sacerdotis facultate minimè conditur.

Hom.
17. in
Euang.

C A P V T X I.

Epilogus ad Religiosos.

Eph. 2.
19.

TE tandem conuenio qui conciuis es Sanctorum & domesticus Dei, non hospes, non aduena, ut ferè superiores, qui es tamquam à cubiculis regi regum, ut proinde liberè cum eo fermocinandi quouis tibi momento facultas detur. Te, inquam, qui ob id mundo valedixisti ut vacares & videres quoniam suavis est Dominus; & quã bonum ei adhærere iugiter, quamque sit melior dies vna in atriis eius super millia. Atque vtinam quemadmodum tibi hæc omnia frequentiore orationis vsu suadēt vehementer.